

Sygnatura akt I C 2321/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wrocław, dnia 27-11-2014 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Urbaniak

Protokolant: Alicja Czarnota

po rozpoznaniu w dniu 25-11-2014 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa L. J.

przeciwko A. K.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym w dniu 18 marca 2004 r. przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w sprawie prowadzonej pod sygnaturą I Nc 158/04 w części ponad kwotę należności głównej 86.832,64 złotych oraz odsetki ustawowe liczone od tej kwoty za okres od 17 lutego 2005 r. do dnia zapłaty;

II. dalej idące powództwo oddala;

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 10659 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. przyznaje od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnej M. B. kwotę 7749 złotych tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, w tym kwotę 1449 złotych podatku od towarów i usług.

I C 2321/13

UZASADNIENIE

Powód L. J. w pozwie wniesionym przeciwko pozwanemu A. K. domagał się pozbawienia w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w dniu 18.03.2004 r. w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygnaturze akt I Nc 158/04, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem z 14.05.2004 r. Ponadto domagał się zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu powyższego żądania powód podniósł, że pozwany jako wierzyciel wszczął przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne na podstawie tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w dniu 18.03.2004 r. w postępowaniu upominawczym (sygnatura akt I Nc 158/04), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem z 14.05.2004 r. Egzekucja prowadzona jest z nieruchomości położonej we W. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków prowadzi księgę wieczystą (...) oraz z udziału w wysokości 1/2 we współwłasności nieruchomości położonej we W. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków prowadzi księgę wieczystą (...). Powód stwierdził, że przysługująca wierzycielowi należność główna w kwocie 86 832,64 zł, wynikająca ze spornego nakazu zapłaty, przestała istnieć. Twierdził, że po uzyskaniu przez pozwanego tytułu wykonawczego, tj. w okresie od 11.08.2004 r. do 23.03.2005 r., zapłacił pozwanemu kwotę 28 000 zł. Ponadto dokonał na rzecz pozwanego cesji wierzytelności w wysokości 105 544,43 zł. Podkreślił, że po

uzyskaniu przez pozwanego tytułu wykonawczego zapłacił mu zatem łącznie kwotę 133 544,43 zł, a tym samym zaspokoił wszystkie jego roszczenia, w tym w zakresie odsetek.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w części tj. ponad kwotę 28 000 zł. Ponadto domagał się zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany podniósł, że powód jedynie częściowo spłacił należność objętą tytułem wykonawczym, tj. zapłacił kwotę 28.000 zł, co powodowało, że jego zobowiązanie wygasło jedynie w tej części. Do zapłaty pozostała kwota 86 868,64 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 9.11.2004 r. do dnia zapłaty. Pozwany kwestionował twierdzenia powoda, że do wygaśnięcia wierzytelności w tej części doszło na skutek cesji przez powoda na jego rzecz wierzytelności przeciwko Fabryce (...) S.A. w P. (wierzytelności na kwotę 105 544,43 zł). Twierdził, że umowa przelewu wierzytelności z 12.08.2004 r. była nieważna, gdyż powodowi nie przysługiwała cedowana wierzytelność.

Wyrokiem z 5.04.2013 r. Sąd Okręgowy pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w dniu 18.03.2004 r. w sprawie prowadzonej pod sygn. I Nc 158/04 i zasądził od pozwanego A. K. na rzecz radcy prawnej M. B. kwotę 4.428 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazał pozwanemu A. K., aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa kwotę 4.342 zł tytułem brakującej opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony.

Podstawą prawną uwzględnienia powództwa było spełnienie świadczenia przez dłużnika skutkujące wygaśnięciem całego zobowiązania objętego tytułem wykonawczym (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.), przy czym Sąd ten uznał, że częściowa zapłata należności objętej spornym tytułem wykonawczym nastąpiła poprzez zapłatę kwoty 28.000 zł (co było bezsporne), a pozostała należność zaspokojona została poprzez przelew na rzecz pozwanego wierzytelności przysługującej mu wobec Fabryki (...) S.A. w P. w wysokości 105.544,43 zł. W ten sposób cała wierzytelność obejmująca należność główną w kwocie 98.209,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 25.02.2004 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 5.238,20 zł tytułem zwrotu

kosztów postępowania została zaspokojona. Sąd ten uznał, że sporna cesja wierzytelności powoda na rzecz pozwanego z 12.08.2004 r. dokonana została w celu zwolnienia powoda z długu wynikającego z nakazu zapłaty Sądu Okręgowego we Wrocławiu wydanego 18.03.2004 r. Sąd stwierdził, że brak było podstaw do prowadzenia rozważań zmierzających do ustalenia czy w dacie przelewu istniała wierzytelność będąca przedmiotem cesji, albowiem powyższy fakt nie był istotny dla oceny czy doszło do wygaśnięcia zobowiązania powoda objętego spornym tytułem wykonawczym. Zobowiązanie to bowiem wygasło z dniem przelewu wierzytelności bez względu na to, czy cesja dotknięta była wadą prawną, czy też nie. Z powyższych względów Sąd oddalił wnioski dowodowe stron zmierzające do ustalenia tej okoliczności.

Na skutek złożonej przez pozwanego apelacji od powyższego orzeczenia Sąd Apelacyjny wyrokiem z 19.11.2013 r. uchylił zaskarżone orzeczenie i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania. Sąd Apelacyjny nie podważył ustaleń co do spełnienia części zobowiązania powoda poprzez zapłatę kwoty 28.000 zł. Zastrzeżenia natomiast skierował w stronę uznania, że poprzez cesję praw z 12.08.2004 r. doszło do wygaśnięcia zobowiązania w jego pozostałej części na podstawie art. 453 k.c. Sąd Apelacyjny uznał, że z natury instytucji uregulowanej w art. 453 k.c. (datio in solutum), wynika, że zwolnienie się ze zobowiązania wymaga dwóch elementów tj. umowy o świadczenie w miejsce wykonania oraz spełnienia na rzecz wierzyciela nowego świadczenia tzw. świadczenia substytucyjnego. Szczególną odmianą datio in solutum jest przelew wierzytelności. Sąd Apelacyjny dalej wskazywał, że podstawą uznania, iż przelew był skuteczny jest istnienie podstawy cesji czyli przelewanej wierzytelności. Dlatego Sąd ten uznał, iż nie można zgodzić się z Sądem I instancji, że nie mógł rozważać twierdzeń pozwanego o rzekomym nieistnieniu wierzytelności przelanej na niego przez powoda, a powyższy fakt nie był istotny dla oceny wygaśnięcia zobowiązania powoda objętego spornym tytułem wykonawczym. Skoro to cesja wierzytelności miała prowadzić do wygaśnięcia zobowiązania powoda wobec pozwanego konieczne było ustalenie czy w ogóle wierzytelność taka istniała i czy w konsekwencji przelew był możliwy. Sąd II instancji stwierdził dalej, że o ewentualnej

wadliwości wierzytelności można mówić tylko wówczas, gdy ona istnieje. W związku z powyższym Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd Okręgowy nie zbadał istoty sprawy sprowadzającej się do stwierdzenia, czy zostały spełnione przesłanki z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., co skutkowało uchyleniem zaskarżonego wyroku w całości i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

Sąd Apelacyjny wskazał że przy ponownym rozpoznaniu należy dopuścić zawnioskowane przez strony dowody i dokonać ich oceny z uwzględnieniem powyżej zawartych uwag. Sąd I instancji miał ocenić czy powód spełnił świadczenie wynikające z tytułu wykonawczego i w jakiej części, uwzględniając wpłaty dokonane w gotówce, nie kwestionowane przez pozwanego oraz dokonując oceny czy powód posiadał wierzytelność, którą mógł swobodnie dysponować, a tym samym dokonać jej cesji, a także czy już sama umowa cesji miała zwalniać powoda z zobowiązania objętego tytułem wykonawczym, czy dopiero po spełnieniu świadczenia przez dłużnika przelanej wierzytelności. Takie ustalenia dopiero miały pozwolić Sądowi I instancji na ocenę czy spełnione zostały przesłanki z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. pozwalające na pozbawieniu wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty z 18.03.2004 r. wydanego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w sprawie I Nc 158/04.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w dniu 18.03.2004 r. (sygnatura akt I Nc 158/04), pozwany L. J. zobowiązany został do zapłaty na rzecz powoda A. K. w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu kwoty 98 209,70 zł z ustawowymi odsetkami od 25.02.2004 r. do dnia zapłaty wraz z kwotą 5.238,20 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotą 3.600,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego albo wnieść w tymże terminie sprzeciw od nakazu zapłaty.

Postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 14.05.2004 r. nakazowi zapłaty wydanemu w postępowaniu upominawczym w dniu 18.03.2004 r. została nadana klauzula wykonalności.

(dowód: nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z 18.03.2004 r., k. 10 akt Sądu Okręgowego we Wrocławiu o sygnaturze I Nc 158/04)

Po uzyskaniu tytułu wykonawczego wierzyciel wszczął postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Środzie Śląskiej pod sygn. KM 1076/04.

W dniu 19.05.2004 r. dokonano zajęcia wierzytelności dłużnika w (...) S.A. w K. oraz (...) w K..

W dniu 14.07.2004 r. Komornik dokonał też zajęcia wierzytelności dłużnika przysługującej mu od Fabryki (...) S.A. w P., o czym zawiadomiony został L. J., A. K. oraz Fabryka (...) S.A. w P..

(dowód: wniosek o wszczęcie egzekucji z dnia 18.05.2004r. k. 89, zajęcia komornicze z dnia 19.05.2004r. k. 91-92, zajęcie komornicze z dnia 14.07.2004r. k. 93, przesłuchanie powoda e-protokół z dnia 6.05.2014r. 04:43- 47:31, przesłuchanie pozwanego A. K. e-protokół z dnia 6.05.2014r. 47:31- 55:47).

W sierpniu 2004 r. doszło do spotkania dłużnika L. J. i wierzyciela A. K., który był reprezentowany przez dwóch prawników. W trakcie spotkania wierzyciel zaproponował powodowi zawarcie umowy cesji wierzytelności przysługującej powodowi od Fabryki (...) S.A. w P.. Warunkiem było jednak wpłacenie kwoty 5.000 zł tytułem poniesionych kosztów egzekucyjnych.

W dniu 11.08.2004 r. powód uiszczył na rzecz pozwanego kwotę 5.000 zł.

(dowód: przesłuchanie powoda e-protokół z dnia 6.05.2014r. 04:43- 47:31, przesłuchanie pozwanego A. K. e-protokół z dnia 6.05.2014r. 47:31- 55:47).

W dniu 12.08.2004 r. powód zawarł z pozwanym umowę przelewu wierzytelności, na mocy której powód przelał na rzecz pozwanego wierzytelność przysługującą mu przeciwko Fabryce (...) S.A. w P. w wysokości 105.544,43 zł. Powód

jako zbywający wskazał, że przysługuje mu od (...) S.A. wierzytelność obejmująca świadczenie pieniężne wynikające z umowy o współpracę.

(dowód: umowa przelewu wierzytelności z dnia 12.08.2004 r. k. 48, przesłuchanie powoda e-protokół z dnia 6.05.2014r. 04:43- 47:31, przesłuchanie pozwanego A. K. e-protokół z dnia 6.05.2014r. 47:31- 55:47).

Fabryka (...) nawiązała współpracę z firmą (...) - Zakład (...) z siedzibą we W. w dniu 5.01.2004 r. Zgodnie z umową o współpracę nr (...) przedsiębiorstwo (...) upoważnione zostało do dostaw łańcucha gospodarczego zgodnie z zamówieniami Fabryki (...) na rzecz poszczególnych kopalni (...) S.A. w K..

Na dzień 25.08.2004r. Fabryka (...) S.A. miała do rozliczenia kwotę 169.117,25zł.

(dowód: upoważnienie wystawione przez spółkę (...) wraz z zestawieniem k. 275-278).

Umowa przelewu została przez strony zawarta w celu zwolnienia się powoda ze zobowiązania wynikającego z nakazu zapłaty z dnia 18.03.2004 r.

(dowód: przesłuchanie powoda e-protokół z dnia 6.05.2014r. 04:43- 47:31).

Powód po zawarciu umowy cesji z dnia 12.08.2004r. nie otrzymał od spółki (...) żadnych należności.

W tym okresie dłużnik L. J. miał też innych wierzycieli.

(dowód: przesłuchanie powoda e-protokół z dnia 6.05.2014r. 04:43- 47:31).

W dniu 26.08.2004 r. wierzyciel, reprezentowany przez pełnomocnika, złożył wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko dłużnikowi L. J..

W dniu 23.09.2004 r. na mocy postanowienia Komornika Sądowego postępowanie egzekucyjne zostało umorzone.

(dowód: wniosek pełnomocnika wierzyciela o umorzenie postępowania k. 94, postanowienie o umorzeniu postępowania k. 96)

Po umorzeniu postępowania wierzyciel zwrócił się ponownie do dłużnika L. J. z żądaniem zapłaty dalszej kwoty 28.000 zł.

(dowód: przesłuchanie powoda e-protokół z dnia 6.05.2014 r., 04:43- 47:31).

W dniach 20.08.2004 r., 29.09.2004 r., 8.11.2004 r. i 23.03.2005 r. powód dokonał na rzecz pozwanego A. K. kolejnych wpłat tytułem należności wynikającej z nakazu zapłaty na łączną kwotę 23.000 zł.

(okoliczność bezsporna)

Po zawarciu umowy przelewu wierzytelności pozwany zawiadomił o tym dłużnika powoda, tj. Fabrykę (...) S.A. w P.. W odpowiedzi Fabryka (...) S.A. w P. poinformowała pozwanego, że nie posiada zobowiązań wobec powoda L. J..

(dowód: pismo pozwanego z dnia 23.11.2004 r. wraz z pełnomocnictwem z dnia 15.04.2004 r., k. 49 i 50, pismo Fabryki (...) S.A. w P. z dnia 30.11.2004 r., k. 51).

Spółka (...) w P. wskazała, że w księgach (...) S.A. (...) są zapisy odnośnie wierzytelności L. J., które były przedmiotem cesji, jednak na rzecz innego kontrahenta. A. K. nie widnieje w kartotece kontrahentów (...) SA.

(dowód: pismo spółki (...) w P. z dnia 14.10.2013r. k. 243, pismo pełnomocnika z dnia 3.10.2013r. k.244).

W dniu 11.04.2005r. wierzyciel, reprezentowany przez pełnomocnika, na podstawie tego samego tytułu wykonawczego złożył wniosek o wszczęcie egzekucji, która prowadzona była pod sygn. KM 606/04, co do kwoty

98.101,96 zł tytułem należności głównej wraz z odsetkami oraz kwoty 1.638,20 zł tytułem kosztów procesu i 3.600 zastępstwa procesowego.

Pismem z 28.09.2005 r. wierzyciel wniósł o umorzenie tego postępowania, co nastąpiło postanowieniem Komornika Sądowego z 28.09.2005r.

Wierzyciel był reprezentowany przez fachowego pełnomocnika.

(dowód wnioski o wszczęcie postępowania k. 97, postanowienie o umorzeniu postępowania k. 98 przesłuchanie powoda e-protokół z dnia 6.05.2014r. 04:43- 47:31, przesłuchanie pozwanego A. K. e-protokół z dnia 6.05.2014r. 47:31- 55:47).

W dniu 22.02.2007 r. wierzyciel, poprzez swego pełnomocnika, ponownie zwrócił się do dłużnika z wnioskiem o nakazanie wyjawienia jego majątku.

Pismem procesowym z 13.06.2007 r. wierzyciel złożył wniosek o wpisanie hipoteki przymusowej na dwóch nieruchomościach powoda, w których udział posiada dłużnik L. J., do wysokości obejmującej całą należność wynikającą z tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w dniu 18.03.2004 r. Wniosek ten następnie w dniu 27.06.2007 r. został zmieniony (suma hipoteczna została obniżona) po uwzględnieniu częściowej spłaty należności w wysokości 28.000 zł. Wskazał wówczas, że wierzytelność dłużnika wynikająca z tytułu wykonawczego wynosi 86.832,64 zł tytułem należności głównej z odsetkami od 17.02.2005 r. oraz kwotę 36 zł tytułem kosztów postępowania.

(dowód: wniosek o wpis w księdze wieczystej k. 53-56, odpis z księgi wieczystej nieruchomości (...) k. 58-59, wniosek o wpis w księdze wieczystej k. 60-64, odpis z księgi wieczystej nieruchomości (...)) k.65-69

W dniu 12.03.2009 r. A. K. jako wierzyciel wszczął przeciwko L. J. postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty z 18.03.2004 r., które prowadził Komornik Sądowy B. B. pod sygn. Km 4243/09. Komornik prowadził egzekucję z nieruchomości stanowiącej udział w lokalu mieszkalnym dłużnika położonym we W. ul. (...). Należność główną dochodzoną na podstawie tego tytułu wykonawczego wierzyciel określił na kwotę 86.832,64 zł.

Postanowieniem Sądu Okręgowego z 10.05.2012 r. (I Co 140/120) dokonano zabezpieczenia roszczenia powoda o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty z dnia 18.03.2004 r. (INc 158/04) poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego B. B. pod sygn. Km 4243/09.

(dowód: dokumenty w aktach sprawy I Co 140/12)

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powód domagał się pozbawienia w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 18.03.2004 r. wydanego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w sprawie o sygnaturze akt I Nc 158/04. Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Nakaz zapłaty, o pozbawienie wykonalności którego powód wnosil, obejmował należność główną w kwocie 98.209,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 25.02.2004 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 5238,20 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W niniejszej sprawie powód swoje powództwo opierał na zarzucie spełnienia świadczenia, przy czym wskazywał na częściową zapłatę należności objętej spornym tytułem wykonawczym oraz na przelew na rzecz pozwanego wierzytelności przysługującej mu wobec Fabryki (...) S.A. w P..

Bezsporny pozostawał między stronami fakt zapłaty przez powoda na rzecz pozwanego łącznie kwoty 28.000 zł. Strony odmiennie jednak oceniały skutki dokonanej na rzecz pozwanego cesji wierzytelności w wysokości 105.544,43 zł.

Analiza materiału dowodowego zebranego w niniejszym postępowaniu daje podstawy do uznania, zdaniem Sądu, że sporna cesja wierzytelności powoda na rzecz pozwanego z 12.08.2004 r. dokonana została w celu zwolnienia powoda z długu wynikającego z nakazu zapłaty Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 18.03.2004 r. (sygnatura akt I Nc 158/04). Na taki cel zawarcia umowy przelewu wierzytelności wskazywał powód, zaś pozwany temu nie zaprzeczył. Nie odniósł się także do tej kwestii pomimo zobowiązania jakie Sąd na niego nałożył postanowieniem z 14.01.2013 r. (k. 113). Ponadto o tym, że przelew nastąpił dla rozliczenia się z wierzytelności poprzez świadczenie w miejsce wykonania (datio in solutum art. 453 k.c.) przesądza także fakt, że krótko po zawarciu umowy przelewu z 12.08.2004 r. uznając swoje roszczenia za zaspokojone wierzytel złożył w dniu 15.09.2004 r. wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego. Niewiarygodne zatem, w kontekście zebranych dowodów wydaje się być twierdzenie pozwanego złożone na rozprawie, że celem podpisania umowy cesji było jedynie zabezpieczenie spłaty zobowiązania powoda (48:07). Sprzeczne też jest to ze stwierdzeniem pozwanego złożonym w czasie dalszego przesłuchania, kiedy z kolei stwierdził, iż sam był zdziwiony, że po cesji nadal na jego konto wpływały wpłaty od powoda (53:22). Ponadto pozwany zasłaniał się niepamięcią, podając, że całą sprawę dla niego prowadzili prawnicy.

Z kolei fakt uiszczenia przez powoda dodatkowej kwoty 23.000 zł, już po dokonanych przelewach (co mogłoby być dziwne z uwagi na to, że sam przelew + wpłacona wcześniej kwota 5.000 zł prowadziły już do wygaśnięcia zobowiązania) powód wytłumaczył tym, że wezwany został przez wierzyciela do pokrycia dodatkowo jeszcze kosztów egzekucyjnych, które w postanowieniu z 14.07.2004r. (k. 93) określone zostały łącznie na kwotę 28.734,04 zł.

Ostatecznie powód uiszczył kwotę 23.000 zł, zaliczając nadto na poczet tych należności wpłaconą wcześniej sumę 5.000 zł.

Według stanowiska SN z 17.10.2008r. ICSK 100/08 „Jeżeli dłużnik przelewa na wierzyciela swoją wierzytelność wobec osoby trzeciej "dla rozliczenia się" z wierzycielem, to zazwyczaj taka umowa przelewu jest dokonywana przez dłużnika w celu zapłaty (cessio solutionis causa). Zobowiązanie dłużnika wówczas wygasa dopiero w chwili spełnienia świadczenia przez dłużnika przelanej wierzytelności. Dopóki zatem dłużnik przelanej wierzytelności nie spełni świadczenia na rzecz cesjonariusza, dopóty cesjonariuszowi przysługuje zarówno wierzytelność nabyta, jak i wynikająca z zobowiązania, w celu którego zapłaty przelew nastąpił (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2006 r., V CSK 253/06, OSNC 2007, nr 9, poz. 141).

Przelew przez dłużnika na wierzyciela "dla rozliczenia się" wierzytelności przysługującej dłużnikowi względem osoby trzeciej może też jednak stanowić świadczenie w miejsce wykonania w rozumieniu art. 453 k.c. (cessio in solutum) i powodować wygaśnięcie zobowiązania dłużnika już w chwili dokonania przelewu; ostateczny rezultat jest tu taki, jak w razie odnowienia ze zmianą dłużnika: cesjonariusz w miejsce wierzytelności umorzonej nabywa nową wierzytelność, o innej treści, wobec dłużnika cedenta. Tak jednak stanie się tylko w razie wyrażenia przez strony umowy przelewu niewątpliwej woli umorzenia zobowiązania w drodze jego zastępczego wykonania. Podobnie bowiem jak zmiana treści dotychczasowego zobowiązania nie stanowi w razie wątpliwości odnowienia (art. 506 § 2 k.c.), tak również przelew przez dłużnika na wierzyciela "dla rozliczenia się" wierzytelności przysługującej dłużnikowi względem osoby trzeciej nie stanowi w razie wątpliwości - z analogicznych przyczyn do leżących u podstaw rozwiązania przewidzianego w art. 506 § 2 k.c. - świadczenia w miejsce wykonania. Zgodnie z art. 453 k.c. jeżeli dłużnik w celu zwolnienia się z zobowiązania spełnia za zgodą wierzyciela inne świadczenie, zobowiązania wygasa”.

W kontekście wyżej poczynionych uwag należało opowiedzieć się za stanowiskiem, że umowa przelewu z 12.08.2004r. r. stanowiła świadczenie w miejsce wykonania części zobowiązania pozwanego w kwocie 105.544,43zł, a zatem za drugą ze wskazanych wyżej ewentualności.

Zgodnie z art. 453 k.c. jeżeli dłużnik w celu zwolnienia się z zobowiązania spełnia za zgodą wierzyciela inne świadczenie, zobowiązania wygasa. Szczególną odmianą datio in solutum jest przelew wierzytelności w miejsce wykonania – cessio in solutum. W takiej sytuacji skuteczne dokonanie przelewu powoduje wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania (por. W. Popiołek (w:) Kodeks..., s. 8; K. Zagrobelny (w:) Kodeks..., s. 824; P. Drapała, Głosa do wyroku SN z dnia 17 kwietnia 2002 r..., s. 97). W orzecznictwie przyjęto, że skoro w przepisie art. 453 k.c. mówi się o innym świadczeniu, oznacza to, iż wierzyciel na poczet swej wierzytelności może przyjąć świadczenie wszelkiego rodzaju, również inną wierzytelność (wyrok SN z dnia 17 kwietnia 2002 r., IV CKN 985/00, LEX nr 55487).

Sąd Apelacyjny uchylając wyrok Sądu I Instancji wskazał, że niezasadne było stanowisko Sądu I Instancji według którego do zwolnienia dłużnika z długu dochodzi w chwili zawarcia umowy cesji bez względu na to czy przelewana wierzytelność w chwili zawarcia umowy istnieje, a ewentualne wady tej wierzytelności, w tym wady prawne, rozpatrywane są na drodze roszczeń z rękojmi. Sąd Apelacyjny wskazał, że skoro to cesja wierzytelności miała prowadzić do wygaśnięcia zobowiązania powoda wobec pozwanego konieczne było ustalenie czy w ogóle wierzytelność taka istniała i było to możliwe, wskazując dalej, że o ewentualnej wadliwości wierzytelności (np. poprzez ustalenie, że wierzytelność dotknięta była wadą prawną) można mówić tylko wówczas, gdy ona istnieje i wówczas dopiero znajduje zastosowanie zawarte w art. 453 zdanie drugie k.c. – odesłanie o odpowiedzialność według przepisów o rękojmi sprzedawcy za wady prawne przedmiotu sprzedaży. Wierzytelność będąca przedmiotem przelewu jest wadliwa między innymi wtedy, gdy nie ma właściwości, które powinna mieć zgodnie z treścią stosunku zobowiązaniowego leżącego u podstaw przelewu. W razie przelewu w miejsce wykonania o tych obowiązkach decyduje treść stosunku zobowiązaniowego, który ma zostać umorzony przez przelew, dookreślona przez strony przy zawieraniu porozumienia w sprawie przelewu w miejsce wykonania.

Zdaniem Sądu powód nie wykazał w tym postępowaniu, że omawiana wierzytelność istniała w dacie dokonania przelewu (12.08.2004r.).

Po pierwsze, powód nie przedstawił żadnego dokumentu potwierdzającego istnienie wierzytelności pochodzącego od Sądu, w szczególności tytułu egzekucyjnego czy też wykonawczego.

Po drugie powód nie złożył do akt żadnego dokumentu prywatnego sporządzonego przez dłużnika świadczącego o istnieniu wymagalnej wierzytelności o takiej a nie innej wysokości.

Powód powoływał się na kilka okoliczności czy też dokumentów twierdząc, że świadczą one o istnieniu przelewanej wierzytelności.

Pierwszym z dowodów miały być: zapytanie pełnomocnika z 3.10.2013 r. skierowane do Prezesa (...)u, czy wierzytelność L. J. istnieje i w jakiej wysokości oraz odpowiedź z dnia 14.10.2013r., w której wskazano, że w księgach (...)a są zapisy odnośnie wierzytelności L. J. które były przedmiotem cesji, jednak na rzecz innego kontrahenta. (k. 243-244). Jednak z analizy pisma (odpowiedzi) wynika jednoznacznie, w ocenie Sądu, że jakaś wierzytelność istniała, ale została przelana na kogoś innego aniżeli A. K.- a miał powód wielu wierzycieli co sam przyznał w przesłuchaniu.

Drugim z dowodów miała być umowa o współpracę pomiędzy dłużnikiem L. J. a spółką (...) wraz zestawieniem należności, z którego z kolei wynika, że na dzień 25.08.2004r pozostaje do rozliczenia kwota 169.117.25zł (k. 275-278). Zauważyć w tym przypadku trzeba, że umowa ma charakter bardzo ogólny i nie wynika z niej powstanie i wymagalność określonej kwotowo wierzytelności, nadto zaś brak podpisów na zestawieniu należności wobec czego zestawienie to trudno uznać za dokument prywatny mający jakąkolwiek moc dowodową; wreszcie nawet gdyby

istniała wierzytelność wskazana w zestawieniu to mogła to być wierzytelność przelana na inny podmiot, nie zaś na pozwanego.

Kolejną okolicznością na którą powoływał się powód było to, iż doszło do zawarcia umowy cesji, kiedy to pozwany wspierany przez prawników należał na załatwienie sprawy w drodze przelewu wierzytelności wskazując właśnie wierzytelność wobec (...)u. Zdaniem Sądu jednak jest to jednak okoliczność świadcząca jedynie o tym, że przelew miał być przelewem na rozliczenie co zasadniczo nie zostało zaprzeczone przez pozwanego – o czym była mowa wyżej. Analogicznie należy ocenić fakt, iż po dokonaniu przelewu pozwany przez swoich pełnomocników składa wniosek o umorzenie prowadzonej egzekucji, co następuje we wrześniu 2004 r. –także jedynie jako dowód na to, że był to przelew na rozliczenie.

Powód wreszcie stwierdził, że przelew dokonany został w obecności prawników wierzyciela i w tym momencie powód miał przekazać prawnikom pozwanego odpowiednie faktury. Żadnych jednak dowodów na tę okoliczność powód nie przedstawił, poprzestał na samym twierdzeniu.

Reasumując należy stwierdzić, że z powyższej analizy wynika, iż powód nie przedstawił żadnych wiarygodnych dowodów potwierdzających w niewątpliwy sposób istnienie wierzytelności przelanej na pozwanego.

Zgromadzony w sprawie materiał wskazuje też wprost na okoliczności potwierdzające wersję pozwanego co do nieistnienia wierzytelności, która miała być przedmiotem cesji w dniu 12.08.2004r. i tak:

- pozwany wskazuje, że do zaspokojenia wierzyciela z tej umowy cesji nigdy nie doszło. Brak dowodów, że (...) dokonał przelewu jakiegokolwiek kwoty na rzecz A. K..

- w piśmie z dnia 30.11.2004r., a zatem krótko po umorzeniu postępowania egzekucyjnego (23.09.2004r.) gdzie wierzytelność była zajęta na rzecz A. K., spółka (...) stwierdziła, że „w związku z otrzymaną umową przelewu z dnia 12.08.2004r. (...) oświadcza, że nie posiada zobowiązań wobec L. J.”. (k. 51).

- pomimo dokonanego zajęcia tej wierzytelności już 14.07.2004r. do chwili umorzenia postępowania egzekucyjnego - 23.09.2004r. komornik najprawdopodobniej nie ściągnął żadnej kwoty (brak dowodów)

- powód w 2004r. miał też innych wierzycieli. Płynność finansową stracił już w 2001r. Na rzecz innych wierzycieli również dokonywał cesji. Cała należność wobec (...)u określona została na sumę blisko 400.000 zł, ale była ona przedmiotem innych postępowań, też komorniczych, co wynika z przesłuchania powoda (przyznaje, że miał innych wierzycieli w 2004r. oraz przedłożonego zestawienia dołączonego do umowy o współpracę, gdzie widać, że potrącane były należności komornicze).

Wobec braku przekonujących dowodów na to, że wierzytelność powoda w chwili dokonywania przelewu istniała, nie można w sposób stanowczy ustalić, że doszło do skutecznego przelewu, a co za tym idzie zwolnienia powoda z długu, w zakresie objętym umową cesji.

Nadto niezależnie od tego czy wierzytelność w dacie przelewu 12.08.2004r. istniała czy nie, powód jako wierzyciel nie mógł rozporządzać tą wierzytelnością albowiem została ona wcześniej zajęta przez komornika sądowego dnia 14.07.2004r. (k. 93), natomiast postępowanie egzekucyjne zostało umorzone dopiero 23.09.2004r. (k. 96). Rozporządzenie tym prawem, nawet na rzecz osoby, na rzecz której nastąpiło uprzednie zajęcie, nie mogło być skuteczne z uwagi na treść art. 885 i 902 kpc. Skoro zaś powód nie mógł skutecznie rozporządzić swoją wierzytelnością (gdyby istniała) to przelew nie mógł wywrzeć skutków oczekiwanych przez strony i doprowadzić do zwolnienia powoda z długu.

Reasumując, za niewątpliwie trzeba uznać, że zobowiązanie powoda wynikające z zaskarżonego tytułu wykonawczego spełnione zostało w części, tj. co do kwoty 28.000 zł i w tym zakresie tytuł wykonawczy powinien zostać pozbawiony wykonalności- ponad w/w kwotę zaliczoną przez pozwanego na poczet należności objętej tytułem wykonawczym

zgodnie ze szczegółowym, niewadliwym w ocenie Sądu, wyliczeniem przedstawionym przez pozwanego w odpowiedzi na pozew. W pozostałej części, wobec braku dowodów potwierdzających skuteczne dokonanie umowy cesji i spełnienie w ten sposób świadczenia zobowiązanego dłużnika, powództwo podlegało oddaleniu.

Podstawę orzeczenia o kosztach zawartego w punkcie III wyroku stanowiły przepisy art. 98 i 101 kpc. W części w której uwzględniono żądanie powoda należało przyjąć, że pozwany nie dał powodu do wytoczenia sprawy bowiem nie prowadził egzekucji co do kwoty 28.000 zł zapłaconej przez powoda i już przy pierwszej czynności procesowej (odpowieź na pozew) wskazał, że nie kwestionuje spełnienia świadczenia przez powoda w tym zakresie przedstawiając szczegółowo w jaki sposób wpłaty powoda zostały zaliczone na poczet należności objętych kwestionowanym tytułem wykonawczym. Na rzecz pozwanego zasądzono koszty obejmujące na podstawie § 6 pkt 6 , § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa koszty pomocy prawnej udzielonej przez pełnomocnika (Dz.U. nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) -3.617 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego udzielonego pozwanemu w I Instancji oraz koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym -2.700 zł, łącznie 6.317. Nadto zaś opłatę sądową od apelacji.

W punkcie IV wyroku na podstawie § 6 pkt 6 , § 2 ust. 3 oraz § 17 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) Sąd przyznał od Skarbu Państwa na rzecz powoda kwotę 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego udzielonego powodowi z urzędu w I Instancji oraz koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym -2.700 zł, łącznie 6.317 powiększone o stawę VAT.